

Kisslaki László
Betyár fogás, romantika nélkül

Éjjel még cefetül hullott a hó, de reggelre már elfáradt. Csak pár tucat hópehely kószált még a levegőben céltalan.

- Azannya! - szitkozódott Dollár, ahogy meglátta a befogásra várt szánkót, mikor az istállóból nagypapa itatni vitte a vályúhoz.

- Na! Mehetek ki a hegyre - gondolta - Igaz, a térdig érő hóban nem nehéz még a rakott szánt se húzni, de nemigen volt kedve otthagyni a meleg istállót. - Dollár jól sejtette. - Tegnap Mihalcsik keresztapám megüzente, hogy megveszi a két hordót, amit ma hazaszánkóznak neki a Sári hegyről.

Kinn már befogtak, a ló is beletörődött; bebenézett a konyhába, hogy mikor indulunk már a fenébe is, és még meddig ácsorogjon itt a hidegben az ember?

Én már kora reggeltől a konyhában segítettem. Hajnalban nagymama behozott az ólból egy alvó tyúkot, aki álmában sem sejtette, hogy ütött az utolsó órája Én a szárnyas lábait erősen, de azért gyengéded tartottam, mert rúgott is volna, ha nem ügyelek. Ezért azokat - (lábait) - a levesből mindig én kapom meg jutalomból. Élmény volt lerágni, és a maradék csontot meg jó nagy ívben a Pajtásnak dobni. A kutya meg már lesett rá, és hanyag eleganciával már röptében elkapta.

Ö is imádta. De azért előbb még le kellett vágni a tyúkot. Nagymama ügyesen csinálta. Leült a sámlira. Először félrefordította a szárnyast, térdeivel jól összeszorította, de úgy, hogy helye legyen a késnek. Szétfújta a tollakat a nyakán és nyissz! - evvel

bevégeztetett. - Még éreztem, ahogy a tyúk lába néha görcsösen megrándult, de abbahagyta mikor csirkelelke örökre az égbe szárnyalt a baromfimártíroknak fenntartott menyei pázsitra. Nagymama a vért természetesen tálba csorgatta. Mindent fel kellett használni. Mi nem pazaroltunk, mint Bíróék a Béke utcából. Éppen két hete nagyon megvertem azt a Bíró gyereket, mert azt mondta, hogy mi kódisok vagyunk a nagyapámmal együtt. Persze azóta, már nem mondja. Ha akarná se, mert a varratokat csak szerdán szedi ki a körorvos úr. - A csirkevér még frissen a forró serpenyőbe került a tüzesen várakozó dinsztelt hagymára, mint vőlegény a menyasszonyra. Aki már csak egyszer is csak megkóstolta, mindig csak ilyet reggelizne. - Nekem aztán elhíhetik! Ha egyszer legény leszek, és pénzem is lesz, akkor majd az étteremben, urasan csak ezt fogok a menyasszonyomnak rendelni. Hadd nézzen az a pincér! Azért reggelire keresztapám nem kért a kedvencemből.

- Egye csak meg a gyerek. - mondta.

Áldja meg az isten érte. Nagymama már hajnalban megfejtte Elzát, - mindig ilyen előkelő neveket adott a teheneknek - és a bögrémben a tej már az asztalon várakozott a sorára. Pajtás érdeklődve, várakozóan nézte, ahogyan eszem. Milu is beódkodott. Félve, gyanakodva pislogott nagymamára. Tegnap hihetetlen nagy verést kapott a seprűnyéllel. Csak azért, mert túrótt szeretett volna enni. A sparherd ajtajáról lógott le egy vászonzacskóban spárgán, abból csepegett lassan egy tálba a savó. Milu éppen csak egy kicsi rést akart kaparni karmaival, de szétszakadt az egész, és beleesett a tálba. Sajnáltam szegényt a verés alatt, és

örültem, mikor végül is sikerült kiugrania az ablakon keresztül nagymama inas kezei közül.

Indulni kéne! - ordította be Mihalcsik keresztapám. - Fázik fázik a ló.

Ebben igaza lehetett. Felöltöztem meleg ruhába utazásra, tetőzésül nagypapa fejembe nyomta hétköznapi kucsmáját, mert neki volt egy vasárnapi, amit valaki elvitt a kocsmából. Azóta se került elő. Én úgy néztem ki, mint a Nagyháború után a hetyke Kamal vezér, az új török uralkodó, a kalendáriumban. Nagymama mutatta meg egyszer a képet. Onnan tekintett le vitézül a lóról. Hogy-hogy, nem tud most kinézni a pelyhes Szabó Bözsike? Indulás előtt mindenki kapott egy nyelésnyi pálinkát - persze a Dolláron kívül. Elindultunk, de nagymama kiszaladt még egy pokróccal nekem az útra. Még háromházyit sem mentünk, mikor egy dzsip fordult be a Keresztnél és féloldalt elállta Dollár útját, ő meg nem értette ezt a pimaszságot. Csak nézelődött, hogy most megyünk vagy maradunk? Az autóból katonák szálltak ki és félrevezényelték szánkónkat az árokba hányt hóba. Majd beloholt egy másik is, de az továbbrohant, és megállt Takácséknál az alvégen. Most láttam, hogy lenn a Kenderföldnél is két katona kocszi gunnyaszt, és gonoszul leskelődik a hóban.

- Hogy az a ... - káromkodta keresztapám: - biztosan Takács Gyuriér' jöttek. Már többször is kidobóták, hogy megszökött a katonáéktól.

Az egész falu tudta, hogy hetek óta odahaza bujkál, de minden becsületes ember tudta azt is, hogy ocsmány dolog az árulkodás. Tegnap is elvitték Verebes Józsi bácsit, a tanácselnököt és kérdezték tőle, hogy hol van Takács? Erre az öreg azt mondta, hogy

őt Józsefnek híják és nem Júdásnak. Erre, annyira megverték, hogy kórházban került. Így mesélte el Bezzegh Ica néni, aki ott takarít. Hogy mégis, hogyan tudták szegényt itten elfogni? -

Az utcán nem mutatkozott senki. Én bizony nagyot csalódtam. Azt hittem, hogy Gyurit is úgy vezetik el, mint Szépnótás Kutas Janit, megláncolva, büszkén, betyárosan sas tekintettel körbenézve. Ahogy én egy festményen láttam szintén a naptárban. Ott az úgy volt, hogy egy karnyi láncon, vasgolyóbissal a lábán hajtották a pandúrok az utcán. Az emberek a házak előtt állnak és a fehérnép jajveszékel, a férfiak meg komoran csodálják a betyárt. Leányzók meg síró babákat emelgetnek időnként fel a magasba.

Hát ilyesmiről itt semmi sem volt. Csalódott volna az ember, ha emiatt ideutazik. Kidobott pénz lett volna a vonatra. Takács Gyurit egyszerűen a két civil csak kivezette az autóhoz. Nem nézett szegény az sehová büszke sas módjára, hamuszín arccal csak le a földre.

Már rég eltűntek a dzsipek, csak a dermedtre fagyott keréknyomok maradtak utánuk. Keresztapám hallgatott. Nagypapa is. Én meg persze meg se nyikkantam - ha már a nagypapa is elfelejt káromkodni? A hordókat meg majd hazahozzuk holnap. Legfeljebb nem csirkét, hanem szalonnát viszünk magunkkal.

***